

MEMORANDWM CYDSYNIAD DEDDFWRIAETHOL ATODOL (MEMORANDWM RHIF 2)

Y Bil Dŵr (Mesurau Arbennig)

1. Gosodir y Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol (LCM) hwn o dan Reol Sefydlog ("RhS") 29.2. Mae RhS 29 yn rhagnodi bod rhaid gosod memorandwm cydsyniad deddfwriaethol, ac y caniateir cyflwyno cynnig cydsyniad deddfwriaethol, gerbron Senedd Cymru os bydd Bil yn Senedd y DU yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â Chymru sy'n rhoi sylw i faterion datganoledig.
2. Cyflwynwyd y Bil Dŵr (Mesurau Arbennig) ("y Bil") yn Senedd y DU, Tŷ'r Arglwyddi, ar 4 Medi 2024. Gosodais LCM ar 18 Medi 2024.
3. Cyflwynodd Llywodraeth y DU bum gwelliant ar 21 Hydref i'w hystyried yng Nghyfnod Pwyllgor Tŷ'r Arglwyddi, a ddechreuodd ar 28 a 30 Hydref 2024. Mae'r gwelliannau'n gwneud darpariaeth sy'n dod o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Senedd, fel y manylir ym mharagraffau 14 i 17 isod.
4. Mae fersiwn diweddaraf y Bil ar gael yma: [Bil Dŵr \(Mesurau Arbennig\) \[HL\] – Biliau Seneddol – Senedd y DU](#).

Yr Amcan(ion) Polisi

5. Cyflwynodd Llywodraeth y DU y Bil Dŵr (Mesurau Arbennig) i gryfhau pwerau'r rheoleiddiwr a mynd i'r afael â materion llygredd dŵr. Cyhoeddwyd y Bil yn Araith y Brenin ar 17 Gorffennaf ac mae'n adlewyrchu ymrwymiad maniffesto'r Llywodraeth Lafur ar lanhau ein dyfrffyrdd.
6. Mae'r Bil yn ymateb i'r methiannau eang canfyddedig gan y sector dŵr o ran mynd i'r afael â llygredd a achosir gan ollyngiadau carthion a seilwaith sy'n heneiddio. Mae'r Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig wedi cytuno y dylai'r holl ddarpariaethau sy'n ymwneud â rheoleiddio'r diwydiant dŵr fod yn gymwys i Gymru.

Crynodeb o'r Bil

7. Noddir y Bil gan Adran yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig.
8. Mae darpariaethau allweddol y Bil yn cwmpasu mesurau a fydd yn cryfhau pwerau rheoleiddwyr y diwydiant dŵr, gan gynnwys Ofwat, Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) a'r Arolygiaeth Dŵr Yfed (DWI).
9. Gofynnodd Llywodraeth y DU am farn Llywodraeth Cymru ar y Bil arfaethedig yn gynnar yn y broses. Ysgrifennodd Ysgrifennydd Gwladol yr

Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig at y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd ar 26 Gorffennaf yn cynnig cydweithio ac ymestyn y darpariaethau i Gymru, os yw Llywodraeth Cymru yn dymuno gwneud hynny. Cytunodd y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd, mewn egwyddor, i ymestyn y ddarpariaeth i Gymru a cheisio pwerau sy'n cyfateb i rai'r Ysgrifennydd Gwladol ar gyfer Gweinidogion Cymru drwy'r Bil. Cafwyd drafft cychwynnol o'r Bil gan DEFRA ar 20 Awst ac ar ôl ychwanegu sawl mesur, rhannodd DEFRA Fil drafft terfynol ar 29 Awst. Mae swyddogion polisi dŵr wedi bod yn ymgysylltu â chydweithwyr yn DEFRA i asesu'r mesurau arfaethedig ac asesu eu perthnasedd i Gymru a'u heffaith arni cyn cyflwyno.

10. Gwneir y newidiadau a weithredir gan y Bil drwy gyfuniad o ddarpariaethau annibynnol a diwygiadau i Ddeddf y Diwydiant Dŵr 1991 a Deddf Adnoddau Dŵr 1991, gyda'r ddwy Ddeddf hynny'n cynnwys cyfran sylweddol o'r dirwedd ddeddfwriaethol bresennol o ran dŵr.

Yr wybodaeth ddiweddaraf am y sefyllfa ers cyhoeddi'r Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol cyntaf

11. Mae ymgysylltiad rheolaidd rhwng Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru wedi bod yn parhau drwy gydol taith Seneddol y Bil, gan gynnwys o ran y gwelliannau technegol yng Nghyfnod Pwyllgor Tŷ'r Arglwyddi.
12. Mae Llywodraeth Cymru yn ceisio gwelliant i ymestyn Cymal 2 (Cynlluniau Lleihau Digwyddiadau Llygredd) i Gymru. Disgwylir i'r gwelliant hwn gael ei gyflwyno yng Nghyfnod Adrodd Tŷ'r Arglwyddi.

Darpariaethau a gyflwynwyd gan Lywodraeth y DU/y cytunwyd arnynt yn y Bil i'w hystyried yng Nghyfnod Pwyllgor Tŷ'r Arglwyddi y mae angen cydsyniad ar eu cyfer

13. Mae'r gwelliannau a gyflwynwyd gan Lywodraeth y DU ar y cam hwn yn fân ac yn dechnegol eu natur, ond byddaf yn rhoi esboniad byr o'u heffaith yma. Mae'r rhifau gwelliannau a ddyfynnir yn y ddogfen hon yn cyfeirio at y rhai a ddefnyddir yn y papur gwelliannau a gyhoeddwyd cyn Cyfnod y Pwyllgor, sydd ar gael yn y ddolen hon: [HL Bil 17—1](#).
14. Gwelliant 68: Cymal 5 (Cosbau sifil: addasu safon profi)

Bwriad mewnosodiad newydd 5(6) yw egluro a lleihau'r cwmpas y mae cymalau 5 a 6 (ar gosbau awtomatig) yn gymwys iddo i sicrhau ei fod yn cyd-fynd â'r bwriad polisi ac nad yw'r cymalau yn anfwriadol yn cwmpasu cwmnïau nad ydynt ymwneud â gweithgareddau carthffosiaeth. Cyflawnir hyn drwy nodi bod trosedd ddim ond yn cael ei chyflawni gan drwyddedai cyflenwi dŵr neu drwyddedai carthffosiaeth at ddibenion y cymal hwn pan fo'n cael ei chyflawni gan y cwmni yn ystod gweithgareddau y mae ei drwydded yn ymwneud â hwy.

15. Gwelliant 71: Cymal 6 (Cosbau awtomatig am droseddau penodol)

Mewnosodiad newydd i egluro mai troseddau y gellir cymhwyso cosbau awtomatig iddynt o dan gymal 6 mewn cysylltiad â thrwyddedeion cyflenwi dŵr neu garthffosiaeth yn unig yw'r rhai a gyflawnir gan y cwmni yn ystod gweithgareddau y mae ei drwydded yn ymwneud â hwy.

16. Gwelliannau 76 a 77: Cymal 7 (Tynnu a chronni: pŵer i osod amodau cyffredinol)

Mae dau welliant i gymal 7. Mae'r gwelliannau hyn yn darparu bod cymal 7 yn gymwys i drwyddedeion cyflenwi dŵr a charthffosiaeth yn unig mewn perthynas â'u gweithgareddau trwyddedig.

17. Gwelliant 83: Cymal 8 (Taliadau mewn perthynas â swyddogaethau Asiantaeth yr Amgylchedd a Chorff Adnoddau Naturiol Cymru)

Mae cymal 8(b) wedi ei ddiwygio fel bod y diffiniad o swyddogaethau gorfodi'r diwydiant dŵr ("water industry enforcement functions") mewn perthynas â thrwyddedeion cyflenwi dŵr a thrwyddedeion carthffosiaeth ddim ond yn gymwys, fel y bwriadwyd, i weithgareddau y mae eu trwyddedau yn ymwneud â hwy. Mae ganddo'r un amcan â'r gwelliannau a restrir ym mharagraffau 14-16.

18. Nid yw'r gwelliannau a gynigiwyd gan Lywodraeth y DU yn newid fy marn am yr angen am gydsyniad ar gyfer y cymalau hynny y maent yn eu diwygio. Mae hyn oherwydd bod y cymalau hynny un ymwneud â mater datganoledig, sef y diwydiant dŵr.

Barn Llywodraeth y DU am yr angen i gael cydsyniad

19. Mae Llywodraeth y DU o'r farn bod cymalau 5, 6, 7, ac 8 y mae'r gwelliannau'n ymwneud â hwy, angen cydsyniad deddfwriaethol gan y Senedd. Mae Llywodraeth Cymru yn cytuno â'r asesiad hwn.

Y rhesymau dros wneud y darpariaethau hyn ar gyfer Cymru yn y Bil Dŵr (Mesurau Arbennig)

20. Mae'r rhesymeg a nodwyd yn yr LCM blaenorol ar y Bil hwn ynghylch pam ei fod yn briodol i ddeddfwriaeth y DU wneud darpariaeth i Gymru yn y Bil hwn yn dal i sefyll. Rwyf yn ailddatgan fy nadleuon yma eto er mwyn gallu cyfeirio atynt yn hawdd.

21. Bydd y Bil yn dod â newidiadau cadarnhaol ac yn cefnogi ein nod cyffredinol i leihau llygredd dŵr yng Nghymru. Mae'r Bil yn deddfu ar ystod o bynciau a materion polisi y mae Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru yn rhannu nodau ac amcanion clir arnynt.

22. Mae dŵr yn ei hanfod yn fater trawsffiniol, ac mae effeithiau amgylcheddol ansawdd dŵr yn fater na allwn ei ddatrys ar ein pennau ein hunain. Mae

Llywodraeth Cymru bob amser wedi mabwysiadu dull cydweithredol yng Nghymru o ran gwella ansawdd dŵr a llywodraethiant yn y sector, ac mae'r Bil hwn yn gyfle i ymestyn y cydweithrediad hwnnw ar draws y ffin.

23. Mae rhai rheoliadau a chyfreithiau hefyd yn gymwys yng Nghymru a Lloegr. Mae dull cydgysylltiedig yn hanfodol er mwyn sicrhau cysondeb rheoleiddiol.
24. Mae rhai elfennau o'r Bil yn ymwneud â materion a gedwir yn ôl, yn enwedig o ran ansolfedd, felly ni fyddai unrhyw ddeddfwriaeth a gyflwynir gan y Senedd mor gynhwysfawr â'r cynigion cyfredol.
25. Nid yw Llywodraeth Cymru wedi cytuno eto i gymhwyso cymal 2 i Gymru, sy'n ymwneud â rhoi Cynlluniau Lleihau Digwyddiadau Llygredd ar sail statudol. Byddwn yn parhau i adolygu opsiynau ar y mater hwn ac yn gweithio gyda CNC a DEFRA i gytuno ar ddull sy'n briodol i'r cyd-destun a'r dull o ymdrin â'r sector yng Nghymru.

Goblygiadau ariannol

26. Nid yw'r Bil ei hun yn cyflwyno unrhyw rwymedigaethau ariannol ychwanegol i Lywodraeth Cymru.
27. Mae gan gymal 2 sy'n ymwneud ag offer Monitro Hyd Digwyddiad ddyletswydd sydd ymhlyg ar gwmnïau dŵr i osod systemau perthnasol ar eu seilwaith. Fodd bynnag, mae hyn eisoes ar waith i raddau helaeth ledled Cymru a byddai mewn unrhyw achos yn rhan o setliadau Adolygu Prisiau parhaus ar gyfer y sector gan y rheoleiddiwr Ofwat.
28. Bydd cymalau 5, 6, 8 a 9, sy'n ymwneud â sancsiynau sifil, dirwyon awtomatig ac adennill costau i reoleiddwyr yn caniatáu i reoleiddwyr adennill mwy o'u costau a gosod cosbau ariannol ar gwmnïau dŵr yng Nghymru ar gost a baich gweinyddol is i'r rheoleiddwyr.
29. Mae cymal 12 yn caniatáu ar gyfer adennill costau (ymhlith swyddogaethau eraill) gan Lywodraeth Cymru pe bai'n rhaid i Lywodraeth Cymru weithredu ei phwerau ar Weinyddiaeth Arbennig. Mae hyn yn adeiladu ar y gyfraith bresennol ynghylch Gweinyddiaeth Arbennig ac yn caniatáu costau ariannol is neu ddim costau ariannol yn y tymor hir i Lywodraeth Cymru pe bai Gweinyddiaeth Arbennig.

Casgliad

30. Yn fy marn i, mae'n briodol delio â'r darpariaethau hyn yn y Bil hwn ar gyfer y DU gan fod ei amcanion yn cyd-fynd yn llwyr â pholisi Llywodraeth Cymru, mae'r mater yn un trawsffiniol yn ei hanfod sy'n gofyn am gydweithio a chydlynu rhwng ein dwy Lywodraeth. Felly, rwy'n argymhell bod y Senedd yn cefnogi'r cynigion ac yn rhoi ei chydysniad.

Huw Irranca-Davies AS
Y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid
Hinsawdd a Materion Gwledig
4 Tachwedd 2024